

C. Kovač, M. Đ. Učur, I. Krišto*

DJELOMIČNI PRIKAZ NADLEŽNIH TIJELA DRŽAVNE UPRAVE RH U PODRUČJU ZAŠTITE NA RADU OD 1990. DO 2023. GODINE

UDK 354.84:331.45
PRIMLJENO: 14.4.2023.
PRIHVAĆENO: 22.11.2023.

Ovo djelo je dano na korištenje pod Creative Commons Attribution 4.0 International License

SAŽETAK: Polazište i okvir ovog rada je određenje zajedničkog cilj državne uprave, odnosno javne uprave (koja u širem smislu obuhvaća državnu upravu, lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu i javne službe), koje u najširem smislu imaju za cilj „zadovoljavanje općih interesa i javnih potreba“, pa tako i javnog interesa u području zaštite na radu¹. U ovome radu piše se o poslovima državne uprave, ustrojstvu državne uprave (pa i u 2023. godini), a posebno o Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (Uprava za rad i zaštitu na radu, istaknuto) i Državnom inspektoratu (područjima inspeksijskih poslova i „sektoru inspekcije rada“), kao i o uredbama o unutrašnjem ustroju tijela državne uprave. Izdvaja se dio sadržaja u radu koji se odnosi na kronološki (razvojni) prikaz tijela državne uprave (njihovo ustrojstvo i djelokrug kroz ministarstva, središnjih državnih ureda i državnih upravnih organizacija u području zaštite na radu od 1990. do 2023. godine). Ustav Republike Hrvatske i zakoni na snazi (kao i oni koji su važili od 1990. godine utvrđuju poslove državne uprave kao uvjetovanih cjelina: provedba državnih politika; neposredna provedba zakona i drugih propisa te izravno primjenjivih propisa Europske unije; inspeksijski nadzori; upravni nadzori; drugi upravni i stručni poslovi državne uprave. Za uspješno funkcioniranje tog sustava bitni su, pored drugih, ustrojstvo državne uprave. To se u ovom radu ističe prikazom ustrojstva nadležnosti tijela državne uprave Republike Hrvatske u području zaštite na radu.

Ključne riječi: državna uprava, inspeksijski nadzor, zaštita na radu, Državni inspektorat

UVOD

Ustav Republike Hrvatske i trenutni pravni propisi, kao i oni koji su važili od 1990. godine utvrđuju poslove državne uprave kao uvjetovanih cjelina: provedba državnih politika; neposredna provedba zakona i drugih propisa te izravno primjenjivih propisa Europske unije; inspeksijski

nadzori; upravni nadzori; drugi upravni i stručni poslovi državne uprave.

Kako je za uspješno funkcioniranje tog sustava bitno ustrojstvo državne uprave, u ovom ćemo radu prikazati će se ustrojstvo nadležnosti tijela državne uprave Republike Hrvatske imajući u vidu nit poveznicu - područje zaštite na radu.

DRŽAVNA UPRAVA I POSLOVI DRŽAVNE UPRAVE

Državna uprava je sastavni dio šire konceptualizacije javne uprave, koja obuhvaća državnu upravu, lokalnu i područnu regionalnu samoupravu te javne službe, a kojima je zajednički cilj

*Cvetan Kovač, bacc. ing. sec., bacc. ing. traff., (cvetan.kovac@gmail.com), ESSE - Europsko društvo inženjera sigurnosti, 10000 Zagreb, Hrvatska, prof. dr. sc. Marinko Đ. Učur, dipl. pravnik, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, 51000 Rijeka, Hrvatska, dr. sc. Ivana Krišto, dipl. ing. sig., Grad Zagreb, Trg Stjepana Radića 1, 10000 Zagreb, Hrvatska.

¹U čl. 5. st. 2. Zakona o zaštiti na radu jasno je definirana nacionalna politika i aktivnosti u području zaštite na radu, prema kojima su „život, zdravlje i očuvanje radne sposobnosti vrednote od posebnog društvenog interesa u Republici Hrvatskoj, a zaštita na radu kao organizirano sustavno predstavlja djelovanje od javnog interesa“.

zadovoljavanje općih interesa i javnih potreba. Sustav državne uprave normiran je Zakonom o sustavu državne uprave (N.N., br. 66/19.).

Poslovi državne uprave propisani su odredbama čl. 3. Zakona o sustavu državne uprave (N.N., br. 66/19.), među koje se ubrajaju „provedba državne politike, neposredna provedba zakona, inspekcijski nadzor, upravni nadzor te drugi upravni i stručni poslovi“.

Radi preciznijeg određenja i opisa poslova državne uprave, zakonodavac ih dodatno precizira i raščlanjuje u četiri članka (čl. 17., čl. 18., čl. 21., čl. 28. Zakona o sustavu državne uprave, N.N., br. 66/19.).

Tako naprimjer, čl. 17. Zakona o sustavu državne uprave definira kako „provedba državne politike obuhvaća izradu nacrtu prijedloga zakona, prijedloga uredbi i prijedloga drugih akata Vlade, izradu nacrtu strateških i planskih dokumenata, praćenja učinkovitosti provedbe zakona, uredbi i drugih akata Vlade, zastupanje Republike Hrvatske u tijelima Europske unije i međunarodnih organizacija, europske poslove i ostvarivanje međunarodne suradnje u skladu s posebnim zakonom“.

Nadalje, odredbama čl. 18. Zakona o sustavu državne uprave pojašnjava kako „neposredna provedba zakona i drugih propisa te izravno primjenjivih propisa Europske unije obuhvaća rješavanje u upravnim stvarima, vođenje propisanih očevidnika i drugih službenih evidencija, izdavanje potvrda i drugih javnih isprava o činjenicama o kojima se vode propisani očevidnici i druge službene evidencije“.

Inspekcijski nadzor, prema čl. 21. Zakona o sustavu državne uprave „obuhvaća nadzorne postupke kojima se provodi izravan uvid u opće i pojedinačne akte, uvjete i način rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba radi utvrđivanja činjenica te poduzimanje propisanih mjera i radnji kako bi se utvrđeno stanje i poslovanje uskladilo sa zakonom i drugim propisima“.

Istovremeno u čl. br. 28. Zakona o sustavu državne uprave (N.N., br. 66/19.) određeno je kako „upravni nadzor obuhvaća nadzorne postupke, mjere i radnje kojima se osigurava zakonitost i

pravilnost u obavljanju poslova državne uprave. Provedbom upravnog nadzora osobito se nadzire zakonitost općih akata, zakonitost i pravilnost rada te postupanja prema građanima i drugim strankama, osposobljenost službenih osoba za neposredno obavljanje poslova državne uprave“.

Drugi upravni i stručni poslovi državne uprave, prema odredbi čl. 31. Zakona o sustavu državne uprave „obuhvaćaju prikupljanje podataka i izradu stručnih podloga, analiza i izvješća o stanju u određenom upravnom području, provedbu mjera za unaprijeđenje utvrđenog stanja u određenom upravnom području, pružanje pravne i stručne pomoći, davanje mišljenja pravnim i fizičkim osobama o odgovarajućoj primjeni zakona i drugih propisa, ostvarivanje stručne suradnje“.

Ustrojstvo i tijela državne uprave

Ustrojstvo i poslovi državne uprave i način njihovog obavljanja uređuju se zakonima.

Temeljni zakonski propisi kojima se uređuje ustrojstvo, djelokrug i način rada državne uprave su Zakon o sustavu državne uprave i Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave.

Tijela državne uprave dijelimo na ministarstva te na državne upravne organizacije (čl. 4. Zakona o sustavu državne uprave) te im je člankom 50. spomenutog Zakona omogućeno obavljanje poslova njihovog djelokruga u vezi s provedbom državne politike, neposrednom provedbom zakona, inspekcijskim nadzorom, upravnim nadzorom, drugim upravnim i stručnim poslovima te drugim poslovima koji su im zakonom izričito stavljeni u nadležnost.

Ministarstva

Radi specifičnosti obavljanja određenih poslova državne uprave ustrojavaju se ministarstva, koja u pravilu imaju više upravnih područja te najmanje dvije upravne organizacije. Upravne organizacije u sastavu ministarstva ustrojavaju se u pravilu kao: uprave, zavodi, inspektorati. Zakon o sustavu državne uprave u čl. 55. predviđa i da se posebnim zakonom u sastavu ministarstva mogu ustrojiti ravnateljstva, uredi i druge upravne organizacije s posebnim ustrojem, načinom rada i stupnjem samostalnosti, a u svrhu već spomenutih

obavljanja poslova zaštite pravnog poretka, opće sigurnosti, poretka i drugih poslova od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku ili poslova povjerenih državnoj upravi, a čije je obavljanje nužno za provedbu preuzetih obaveza putem akata Europske unije.

Državne upravne organizacije

„Državne upravne organizacije ustrojavaju se za obavljanje poslova državne uprave i drugih poslova čije obavljanje zahtijeva osobitu samostalnost u radu ili primjenu posebnih uvjeta i načina rada ili je nužno za provedbu pravno obvezujućih akata Europske unije.

Državne upravne organizacije ustrojavaju se u pravilu kao: središnji državni uredi, za jedno ili više upravnih područja u kojima se obavljaju poslovi državne uprave od posebnog značenja za učinkovitiji rad Vlade, državne uprave, za jedno ili više upravnih područja u kojima se pretežito obavljaju poslovi neposredne provedbe zakona, državni zavodi, za jedno ili više upravnih područja u kojima se pretežito obavljaju stručno-analitički poslovi koje je nužno obavljati u okviru državne uprave“ (čl. 58. Zakon o sustavu državne uprave).

Uredbe o unutarnjem ustrojstvu tijela državne uprave

Vlada Republike Hrvatske tijelo je koje propisuje uredbe kojima se uređuje unutarnje ustrojstvo državne uprave Republike Hrvatske.

„Unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave utvrđuje se u skladu s vrstom, srodnosti, opsegom i međusobnom povezanosti poslova državne uprave koji se u njima obavljaju“ (čl. 3. Uredba o općim pravilima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave, N.N., br. 70/19.).

Načela za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave, vrste, uvjete za ustrojavanje i način upravljanja unutarnjim ustrojstvenim jedinicama te opća pravila o načinu planiranja poslova i rasporedu radnog i uredovnog vremena uređuje Vlada Uredbom o općim pravilima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave.

Unutarnje ustrojstvo, nazive unutarnjih ustrojstvenih jedinica i njihov djelokrug, način upravljanja i okvirni broj državnih službenika i namještenika

u pojedinim ustrojstvenim jedinicama, način planiranja poslova, radno i uredovno vrijeme, uredovne dane i druga pitanja od osobite važnosti za rad tijela državne uprave uređuje Vlada uredbom.

USTROJSTVO I DJELOKRUG TIJELA DRŽAVNE UPRAVE U 2023. GODINI

Zakonom o sustavu državne uprave uređen je sustav državne uprave te opća pravila o ovlaštenjima za donošenje podzakonskih propisa za provedbu zakona i privremenih interventnih mjera. Odredbama čl. 55. spomenutog Zakona propisano je kako se ministarstva ustrojavaju za obavljanje poslova državne uprave, u pravilu, u više upravnih područja.

Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave definirano je ustrojavanje tijela državne uprave te se utvrđuje njihov djelokrug. U smislu spomenutog zakona, tijela državne uprave su ministarstva i državne upravne organizacije.

Narednim zakonom u Republici Hrvatskoj ukupno je ustrojeno šesnaest ministarstava, među kojima je i Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike te dvanaest državnih upravnih organizacija, među koje je uvršten i Državni inspektorat.

Područje zaštite na radu pripada u djelokrug rada Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike² te državne upravne organizacije Državnog inspektorata³.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

U skladu sa čl. 15. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu rada tijela državne uprave, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike obavlja upravne i druge poslove u području rada i zaštite na radu, tržišta rada i zapošljavanja, mirovinskog sustava, socijalne politike i obitelji.

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (N.N., br. 97/20., 36/22.) utvrđuje se unutarnje ustrojstvo Ministarstva, nazivi upravnih organizacija

²Dostupno na: <https://mrosp.gov.hr/>, pristupljeno: 21.11.2023.

³Dostupno na: <https://dirh.gov.hr/>, pristupljeno: 21.11.2023.

i ustrojstvenih jedinica u sastavu Ministarstva, njihov djelokrug, način upravljanja tim jedinicama, način planiranja poslova, radno i uredovno vrijeme te okvirni broj potrebnih državnih službenika i namještenika Ministarstva.

Uredbom je ustrojeno šesnaest upravnih organizacija i ustrojstvenih jedinica (uprava, sektora, zavoda i službi), među kojima je i Uprava za rad i zaštitu na radu, što je moguće vidjeti na donjem grafičkom prikazu.

Slika 1. Ustrojstvo Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Figure 1. Organization of the Ministry of Labour, Pension System, Family and Social Policy

Uprava za rad i zaštitu na radu

U članku 28. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, sadržajno su određeni analitički, upravni i drugi poslovi koji su u nadležnosti Uprave za rad i zaštitu na radu. U svrhu ovog rada izdvajaju se one poslovi i nadležnosti koji se neposredno odnose na zaštitu zdravlja i sigurnost na radu: pripremanje nacrtu prijedloga zakona i prijedloga drugih propisa iz područja rada i zaštite na radu, unapređenje zaštite na radu, uspostavljanje i vođenje Središnjeg nacionalnog informacijskog sustav zaštite na radu⁴,

⁴U Informativskom sustavu zaštite na radu resornog ministarstva evidentiraju se podaci o ovlaštenim osobama za obavljanje poslova zaštite na radu te o poslovima zaštite na radu koje odrađuju za poslodavce. Podaci iz IS ZNR koriste se za nadzor nad radom ovlaštenih osoba za obavljanje poslova zaštite na radu, praćenje stanja zaštite na radu, izradu stručnih mišljenja iz zaštite na radu za različite subjekte, provođenje statističkih istraživanja iz zaštite na radu, izradivanje programa, vodiča, metoda i modela zaštite na radu, utvrđivanje kriterija i postupaka u vezi s organizacijom rada, pružanje pomoći udruženjima poslodavaca, sindikatima, ovlaštenim osobama za poslove zaštite na radu te tijelima uprave, provođenje akcija s pojedinih područja zaštite na radu i zaštite zdravlja na radu te za unapređivanje ukupnog stanja zaštite na radu.

izradu programa namijenjenih stručnjacima zaštite na radu, koordinatorima, poslodavcima, njihovim ovlaštenicima i povjerenicima zaštite na radu unutar trajnog usavršavanja, organiziranje i provođenje stručnih ispita zaštite na radu, provođenje međunarodnih ugovora iz područja rada i zaštite na radu, obavljanje poslova koji se odnose na praćenje usklađenosti hrvatskog radnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije na području rada i zaštite na radu, praćenje provedbe međunarodnih ugovora i propisa iz područja rada i zaštite na radu, pružanje stručne i administrativne pomoći.

Posebno valja istaknuti poslove koji se odnose na rješavanje u upravnim stvarima u prvostupanjskom postupku o zahtjevima za polaganje stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, koordinatora zaštite na radu I i II, priznavanje statusa koordinatora zaštite na radu I i II, rješava u upravnim stvarima u prvostupanjskom postupku o zahtjevima u vezi s davanjem ovlaštenja osobama za zaštitu na radu te obavlja stručni nadzor nad radom ovlaštenih osoba. Osim toga, Uprava za rad i zaštitu na radu je kontaktna točka Europske agencije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu (EU OSHA) u Republici Hrvatskoj.

U Upravi za rad i zaštitu na radu ustrojena su tri sektora:

- Sektor za rad
- Sektor za kolektivne radne odnose i međunarodnu suradnju na području rada
- Sektor za zaštitu na radu.

Sektor za zaštitu na radu

Prema odredbama čl. 35. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike „Sektor za zaštitu na radu obavlja normativne, upravne i druge stručne poslove u vezi s praćenjem primjene propisa iz područja zaštite na radu, priprema nacrtu prijedloga zakona i prijedloge drugih propisa te mišljenja u vezi s provedbom propisa iz područja zaštite na radu, radi na preuzimanju i provedbi pravne stečevine Europske unije iz djelokruga Sektora, izrađuje u suradnji s drugim nadležnim tijelima nacionalne strategije iz područja zaštite

na radu⁵ kao i prati njihovo provođenje, izrađuje pisane upute i programe namijenjene stručnjacima zaštite na radu, koordinatorima zaštite na radu, poslodavcima, njihovim ovlaštenicima i povjerenicima radnika za zaštitu na radu.

Nadalje, organizira i provodi stručne ispite zaštite na radu, rješava u upravnim stvarima u prvostupanjskom postupku o zahtjevima za polaganje stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, za polaganje stručnog ispita za koordinatora zaštite na radu I i II, za priznavanje statusa koordinatora zaštite na radu I i II, za davanje ovlaštenja osobama za zaštitu na radu te obavlja stručni nadzor nad radom ovlaštenih osoba, sudjeluje na projektima iz područja zaštite na radu i provodi kampanje EU-a na području zaštite na radu, surađuje s međunarodnim i nacionalnim ustanovama i organizacijama za zaštitu na radu, kao i sudjeluje u njihovom radu, obavlja poslove kontaktne točke Europske agencije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu (EU-OSHA), vodi projekte na području zaštite na radu, vodi i uređuje hrvatsku stranicu zaštite zdravlja i sigurnosti na radu pri EU-OSHA, priprema izvješća o provedbi direktiva EU i konvencija Međunarodne organizacije rada na području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu. Osim toga, sudjeluje u radu Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu, organizira obilježavanje Nacionalnog dana zaštite na radu u suradnji s Nacionalnim vijećem za zaštitu na radu, vodi postupak za dodjelu nagrada i priznanja na području zaštite na radu, unaprjeđuje sustav sigurnosti na radu, prati stanje zaštite na radu putem informacijskog sustava zaštite na radu, izrađuje programe, vodiče, metode i modele za provođenje zaštite na radu, pruža stručnu pomoć poslodavcima, priprema stručne podloge i analize iz područja zaštite na radu te utvrđuje kriterije i postupke u vezi s organizacijom rada prilagođenom radnicima, provodi istraživanja iz područja zaštite na radu i osigurava kontinuiranu razmjenu podataka o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu, sudjeluje u planiranju državnog proračuna i u izradi strateš-

kog plana Ministarstva te obavlja i druge poslove unutar svojeg djelokruga“ (čl. 35. Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

U Sektoru za zaštitu na radu ustrojene su dvije Službe:

- Služba za zaštitu na radu
- Služba za unaprjeđivanje sigurnosti na radu i ovlaštenja.

Služba za zaštitu na radu

Služba za zaštitu na radu je jedna od sastavnica Sektora zaštite na radu čiji su poslovi i nadležnosti definirani člankom 36. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike i to kako slijedi: „Služba za zaštitu na radu obavlja normativne, upravne i stručne poslove u području zaštite na radu, provodi aktivnosti u vezi s preuzimanjem i provedbom pravne stečevine Europske unije iz djelokruga Službe, stvara sustav za provođenje i praćenje zaštite na radu, daje prijedloge unaprjeđenja i unaprjeđuje zaštitu na radu, priprema nacрте prijedloga zakona i prijedloge drugih propisa iz područja zaštite na radu, mišljenja u vezi s provedbom propisa zaštite na radu, programe namijenjene stručnjacima zaštite na radu, koordinatorima zaštite na radu, poslodavcima, njihovim ovlaštenicima i povjerenicima radnika za zaštitu na radu unutar trajnog stručnog usavršavanja, organizira i provodi stručne ispite zaštite na radu. Nadalje, izrađuje u suradnji s drugim nadležnim tijelima nacionalne strategije iz područja zaštite na radu, vodi prvostupanjski postupak i rješava u upravnim stvarima o zahtjevima za polaganje stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, za polaganje stručnog ispita za koordinatora zaštite na radu I i II, priznavanje statusa koordinatora zaštite na radu I i II, pruža stručnu pomoć tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, poslodavcima, sindikatima, ustanovama i ovlaštenim osoba za obavljanje poslova zaštite na radu, surađuje s međunarodnim i nacionalnim ustanovama i organizacijama za zaštitu na radu te sudjeluje u njihovom radu. Osim toga, obavlja poslove kontaktne točke Europske agencije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu (EU-OSHA), vodi projekte i provodi kampanje na području zaštite na radu, vodi i uređuje hrvatsku stranicu zaštite

⁵Vlada Republike Hrvatske je, pozivom na Zakon o Vladi Republike Hrvatske, Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske i Zakon o zaštiti na radu, donijela Nacionalni plan za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2024. godine. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_12_131_2199.html.

zdravlja i sigurnosti na radu pri EU-OSHA, priprema izvješća o provedbi direktiva EU i konvencija Međunarodne organizacije rada na području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, prati strane propise iz područja zaštite na radu, sudjeluje u radu Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu, organizira obilježavanje Nacionalnog dana zaštite na radu u suradnji s Nacionalnim vijećem za zaštitu na radu, vodi postupak dodjele nagrada i priznanja na području zaštite na radu te obavlja i druge poslove unutar svojeg djelokruga“.

Služba za unapređivanje sigurnosti na radu i ovlaštenja

Služba za unapređivanje sigurnosti na radu je jedna od sastavnica Sektora zaštite na radu čiji su poslovi i nadležnosti definirani člankom 37. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, i to kako slijedi: „Služba za unapređivanje sigurnosti na radu i ovlaštenja unapređuje sustav sigurnosti na radu, prati stanje zaštite na radu uspostavom, razvojem i održavanjem informacijskog sustava zaštite na radu, izrađuje programe, vodiče, metode i modele za provođenje zaštite na radu, pruža stručnu pomoć poslodavcima s težištem na mikro i male poslodavce, vodi prvostupanjski postupak i rješava u upravnim stvarima o zahtjevima u vezi s davanjem ovlaštenja osobama za zaštitu na radu te obavlja stručni nadzor nad radom ovlaštenih osoba. Nadalje, priprema stručne podloge i analize iz područja zaštite na radu, utvrđuje kriterije i postupke u vezi s organizacijom rada prilagođenom radnicima, provodi istraživanja iz područja zaštite na radu, prati i koordinira kontinuiranu razmjenu podataka o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu, sudjeluje na projektima i u kampanjama zaštite na radu te obavlja i druge poslove unutar svojeg djelokruga“.

Državni inspektorat i djelokrug inspekcije rada

Zakonom o Državnom inspektoratu (N.N., br. 115/18., 117/21., 67/23.) uređeno je ustrojstvo Državnog inspektorata, upravljanje, uvjeti za obavljanje inspekcijskih polova iz djelokruga Državnog inspektorata, dužnosti i ovlasti inspektora u svrhu zaštite javnog interesa i javnozdravstvenih interesa u provedbi propisa te prekršajna odgovornost.

Državni inspektorat, u skladu sa čl. 3. Zakona o Državnom inspektoratu, obavlja inspekcijske poslove u deset (10) propisanih područja, među koje se ubraja i području rada i zaštite na radu (čl. 3., st. 1., podstavak 8.).

Inspekcijske poslove, iz djelokruga rada Državnog inspektorata u području rada i zaštite na radu, obavlja inspekcija rada.

Odredbama čl. 24. st. 2. Zakon o Državnom inspektoratu utvrđeno je da inspekcijske poslove u području rada i zaštite na radu obavlja inspekcija rada, kroz obavljanje inspekcijskog nadzora provedbe zakona i drugih propisa kojima se uređuju točno definirana područja, među kojima se za potrebe ovog rada izdvajaju područja: radnih odnosa i zaštite na radu te područje koje obuhvaća obveze investitora, vlasnika, koncesionara i drugih osoba u provedbi zaštite na radu pri projektiranju i izvođenju radova.

Nadalje, Inspekcija rada, u skladu s odredbama čl. 24. st. 3. obavlja i:

- „inspekcijske nadzore u povodu ozljeda osoba u prostorijama i na prostorima poslodavca
- nadzor nad zakonitošću rada osoba ovlaštenih za obavljanje poslova zaštite na radu
- poslove i inspekcijske nadzore provedbe propisa zaštite na radu u području gradnje u skladu s posebnim propisom o gradnji
- inspekcijske poslove u vezi s provedbom drugih propisa kada je to propisano posebnim zakonom“.

Uredba o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata

Uredbom o unutrašnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (N.N., br. 45/19⁶, 97/20.⁷, 119/20.⁸, 104/21.⁹) uređuje se unutarnje ustrojstvo Državnog inspektorata (u daljnjem tekstu: Inspektorat),

⁶Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_05_45_888.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁷Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_08_97_1833.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁸Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_10_119_2308.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁹Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_09_104_1846.html, pristupljeno 21.11.2023.

nazivi unutarnjih ustrojstvenih jedinica u sastavu Inspektorata i njihov djelokrug, način upravljanja tim jedinicama, način planiranja poslova, radno vrijeme, održavanje uredovnih dana te okvirni broj potrebnih državnih službenika i namještenika Inspektorata.

Unutarnje ustrojstvo i djelokrug Inspektorata

Ustrojstvo i djelokrug rada Inspektorata uređeni su čl. 3. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (slika 2).

Slika 2. Ustroj Državnog inspektorata

Figure 2. Organization of the State Inspectorate

Za obavljanje poslova iz djelokruga Inspektorata ustrojeni su:

- Središnji ured
- područni uredi.

U Središnjem uredu ustrojen je Kabinet glavnog državnog inspektora te 19 sektora, među kojima je i Sektor inspekcije rada.

Zbog obavljanja inspekcijskih i drugih stručnih poslova iz djelokruga Inspektorata, osim Središnjeg ureda u Zagrebu, ustrojeno je i pet (5) područnih ureda (Osijek, Rijeka, Split, Varaždin i Zagreb).

U područnim uredima, zbog obavljanja inspekcijskih i drugih stručnih poslova iz djelokruga Inspektorata, ustrojene su službe, odjeli te ispostave (čl. 3. Uredba o unutrašnjem ustroju Državnog inspektorata).

Sektor inspekcije rada

Odredbama čl. 82. Uredbe o unutarnjem ustroju Državnog inspektorata, u Središnjem uredu Inspektorata ustrojen je Sektor inspekcije

rada, s jasno propisanim poslovima i nadležnostima, kako slijedi: „Sektor inspekcije rada obavlja inspekcijske i druge stručne poslove u području rada i zaštite na radu, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano, obavljajući inspekcijske nadzore provedbe zakona i drugih propisa kojima se uređuju: radni odnosi, obveza prijave, odjave i promjena tijekom osiguranja radnika na obvezno mirovinsko i obvezno zdravstveno osiguranje, odnosi između poslodavca i fizičke osobe koja s poslodavcem nema sklopljen ugovor o radu, ali u skladu s posebnim propisom kod njega obavlja određene aktivnosti odnosno poslove ili se nalazi na stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa (primjerice, osoba na sezonskom radu za obavljanje privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi, student i redoviti učenik srednjoškolske ustanove na radu kod poslodavca u skladu s posebnim propisima, druga osoba koja s poslodavcem nema sklopljen ugovor o radu, ali kod njega u skladu s posebnim propisom obavlja određene poslove), obavljanje djelatnosti u vezi sa zapošljavanjem, ostvarivanje prednosti pri zapošljavanju hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, osoba s invaliditetom te mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata i članova njihovih obitelji, zaštita na radu, obavlja inspekcijske nadzore u povodu ozljeda na prostorima poslodavca i profesionalnih bolesti i prati rad inspektora u najslabijim inspekcijskim nadzorima. Obavlja inspekcijske poslove u vezi s provedbom drugih propisa kada je to propisano posebnim zakonima, ukazuje stručnom nositelju pripreme propisa na nedostatke i probleme u provedbi propisa koje nadzire, obavlja inspekcijske poslove i nadzore provedbe propisa u području gradnje u skladu s posebnim propisom o gradnji, obavlja inspekcijske nadzore provedbe propisa koje se odnose na investitore, koncesionare, vlasnike i osobe ovlaštene za obavljanje poslova zaštite na radu, sudjeluje u radu stručnih tijela Vlade, ministarstva, drugih tijela te u radu i aktivnostima međunarodnih organizacija i tijela. Nadalje, sudjeluje u radu Odbora viših inspektora rada Europske komisije te provodi aktivnosti dogovorene na tom Odboru, izrađuje izvješća o obavljenom nadzoru i poduzetim mjerama, sudjeluje u pripremi nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa čiju provedbu nadzire, daje mišljenja, primjedbe i prijedloge na nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa

čiju primjenu nadzire inspekcija rada, priprema odgovore i očitovanja na zahtjev državnih odvjetništva u građanskim i kaznenim postupcima, izrađuje prijedloge uputa za rad inspektora rada, sudjeluje u pripremi prijedloga programa rada, obavlja stalne stručne komunikacije uključujući educiranje i stručnu pomoć u radu inspektorima rada u područnim uredima i ispostavama Inspektorata. Osim toga, prati provođenje nacionalnih strategija i akcijskih planova iz svojeg djelokruga, sudjeluje u izradi strateškog plana Inspektorata, prema potrebi obavlja poslove zastupanja u prekršajnim postupcima i pred upravnim sudovima u povodu tužbi u upravnim sporovima, prema potrebi sudjeluje u obavljanju kontrolno-instruktivnih nadzora inspektora rada, sudjeluje u izradi odgovarajuće projektne dokumentacije koja se odnosi na jačanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i unaprjeđenje djelovanja inspekcije rada te obavlja zajedničke poslove koji se obavljaju u suradnji s drugim inspekcijama i druge poslove unutar svojeg djelokruga“.

U Sektoru inspekcije rada ustrojene su četiri (4) službe, i to:

- Služba za nadzor radnih odnosa
- Služba za nadzor zapošljavanja i upućivanja te međunarodnu suradnju
- Služba za nadzor zaštite na radu na radilištima i u rizičnim djelatnostima
- Služba za prevenciju i nadzor ozljeda na prostorima poslodavca i međunarodnu suradnju.

Služba za nadzor zaštite na radu na radilištima i u rizičnim djelatnostima

Služba za nadzor zaštite na radu na radilištima i u rizičnim djelatnostima, kao jedna od sastavnica Sektora inspekcije rada, u skladu s odredbama čl. 85. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata „obavlja inspeksijske i druge stručne poslove koji se odnose na gradnju, brodogradnju i šumarske radove te obveze investitora, koncesionara i vlasnika u provedbi zaštite na radu, specifične sustave zaštite na radu u kemijskoj industriji, energetske postrojenjima i drugim posebno rizičnim djelatnostima, ako posebnim zakonom nije drukčije propisan. Nadalje, obavlja inspeksijske poslove i nadzore provedbe propisa u po-

dručju gradnje u skladu s posebnim propisom o gradnji, sudjeluje u radu stručnih tijela ministarstava, drugih tijela, izrađuje izvješća o obavljenom nadzoru i poduzetim mjerama, sudjeluje u pripremi nacрта prijedloga zakona i prijedloga drugih propisa čiju provedbu nadzire, priprema odgovore i očitovanja na zahtjev državnih odvjetništva u građanskim i kaznenim postupcima, izrađuje prijedloge uputa za rad inspektora rada, sudjeluje u pripremi prijedloga programa rada. Osim toga, obavlja stalne stručne komunikacije koje uključuju educiranje i stručnu pomoć u radu inspektorima rada u područnim uredima i ispostavama Inspektorata, prema potrebi obavlja poslove zastupanja u prekršajnim postupcima i pred upravnim sudovima u povodu tužbi u upravnim sporovima, prema potrebi sudjeluje u obavljanju kontrolno-instruktivnih nadzora inspektora rada, sudjeluje u izradi odgovarajuće projektne dokumentacije koja se odnosi na jačanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i unaprjeđenje djelovanja inspekcije rada te obavlja zajedničke poslove koji se obavljaju u suradnji s drugim inspekcijama i druge poslove unutar svojeg djelokruga“.

Služba za prevenciju i nadzor ozljeda na prostorima poslodavca i međunarodnu suradnju

Inspeksijski i drugi poslovi koji su u nadležnosti Službe za prevenciju i nadzor ozljeda na prostorima poslodavca i međunarodnu suradnju, propisani su člankom 86. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata, i to kako slijedi: „Služba za prevenciju i nadzor ozljeda na prostorima poslodavca i međunarodnu suradnju obavlja inspeksijske i druge stručne poslove u području zaštite na radu, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano, provodeći inspeksijske nadzore provedbe zakona i drugih propisa kojima se uređuje zaštita na radu, obavlja inspeksijske nadzore u povodu ozljeda na prostorima poslodavca i profesionalnih bolesti i prati rad inspektora u najsloženijim inspeksijskim nadzorima, obavlja inspeksijske nadzore provedbe propisa koje se odnose na osobe ovlaštene za obavljanje poslova zaštite na radu, obavlja inspeksijske poslove u vezi provedbe i drugih propisa kada je to propisano posebnim zakonima. Nadalje, ukazuje stručnom nositelju pripreme propisa na nedostatke i probleme u provedbi propisa koje nadzire, sudjeluje u radu stručnih tijela Vlade, ministarstava, drugih tijela

te međunarodnih organizacija i tijela, sudjeluje u radu Odbora viših inspektora rada Europske komisije te provodi aktivnosti dogovorene na tom Odboru, izrađuje izvješća o obavljenom nadzoru i poduzetim mjerama, sudjeluje u pripremi nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa čiju provedbu nadzire. Osim toga, daje mišljenja, primjedbe i prijedloge na nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa čiju provedbu nadzire inspekcija rada, priprema odgovore i očitovanja na zahtjev državnih odvjetništva u građanskim i kaznenim postupcima, izrađuje prijedloge uputa za rad inspektora rada, sudjeluje u pripremi prijedloga programa rada, obavlja stalne stručne komunikacije koje uključuju educiranje i stručnu pomoć u radu inspektorima rada u područnim uredima i ispostavama Inspektorata, prema potrebi obavlja poslove zastupanja u prekršajnim postupcima i pred upravnim sudovima u povodu tužbi u upravnim sporovima, prema potrebi sudjeluje u obavljanju kontrolno-instruktivnih nadzora inspektora rada, sudjeluje u izradi odgovarajuće projektne dokumentacije koja se odnosi na jačanje kapaciteta, poboljšanje uvjeta rada i unaprijeđenje djelovanja inspekcije rada te obavlja zajedničke poslove koji se obavljaju u suradnji s drugim inspekcijama i druge poslove unutar svojeg djelokruga“.

USTROJSTVO I DJELOKRUG MINISTARSTAVA, SREDIŠNJIH DRŽAVNIH UREDA I DRŽAVNIH UPRAVNIH ORGANIZACIJA

„Posebne okolnosti osamostaljivanja i razvoja Republike Hrvatske kao države (raspad SFRJ, prijelaz od jednostranačkog političkog sustava i gospodarstva utemeljenog na društvenom vlasništvu sredstava za proizvodnju na tržišno gospodarstvo s pretežito privatno-vlasničkom strukturom i višestranački politički sustav, Domovinski rat...) utjecali su na nastanak i razvoj institucija državne uprave Republike Hrvatske. Uspostavom Republike Hrvatske kao samostalne države Hrvatska se po prvi put našla pred zadaćom stvaranja cjelovitog, vlastitog sustava državne uprave. Kako samostalnost znači potrebu formiranja i učvršćivanja svih dijelova upravnog sustava koji su svojstveni samostalnoj državi, Republika Hrvatska je, po svojem nastanku i osnutku, utemeljila institucije

uprave koje u dotadašnjoj SRH nisu postojale, a koje druge suvremene države imaju. Razvoj Republike Hrvatske iznimno je dinamičan (*Hedžbeli, 2011.*).

Ukupno gledajući, a i u pojedinim razdobljima, institucija je mnogo i one su raznovrsne. Sam broj ministarstava i zavoda varira zbog čestih promjena, kod ministarstava od četrnaest do devetnaest, kod državnih upravnih organizacija od tri do dvanaest. Institucije državne uprave pojavljuju se kao direktan odgovor na nove okolnosti, odnosno oblik su svladavanja životno važnih zadaća (*Hedžbeli, 2013.*).

Složeni odnosi u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu ne mogu se obaviti bez subjekta koji imaju specifičan položaj i posebna prava, obveze i odgovornosti koje su regulirane nacionalnim zakonodavstvom (zakonom, uredbama..).

Točno poznavanje povijesti i djelokruga rada određene institucije (ministarstva, državnih ureda i državnih upravnih organizacija - ustanova) polazna je točka za pružanje preciznih i smislenih znanstvenih informacija o ustroju i djelokrugu rada institucija u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu u samostalnoj Republici Hrvatskoj.

Institucije političkog sustava Republike Hrvatske u razdoblju od 1990. do 2023. godine stavljene su, na temelju pravnih izvora, u odgovarajući pravni, politički i društveno-gospodarski kontekst, dokumentirane su njihove upravne promjene, dana relevantna legislativa i nadležnosti, organizacija i tijela u sastavu.

Na temelju objavljenih, relevantnih pravnih propisa, u ovome radu prikazan je sustav i promjene državne uprave te promjene ustrojstva i djelokruga ministarstava, središnjih državnih ureda i državnih upravnih organizacija. Upravo na tom tragu, u nastavku se kronološki prikazuje ustrojstvo i djelokrug resornog ministarstva, središnjih državnih ureda i državnih upravnih organizacija u području zaštite na radu.

Naime, samo sustavnim uvidom i izučavanjem kronologije državnog ustroja, od 1990. godine do danas, kao i čitavog niza zakonodavnih aktivnosti moguće je steći cjelovitu sliku tog složenog sustava i odnosa u Republici Hrvatskoj (Tablica 1).

Od 1990. godine do danas čitavim nizom zakona (Zakon o ustrojstvu republičke uprave, Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih organa državne uprave, Zakon o ustrojstvu i djelokrugu rada ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave, Zakon o sustavu državne uprave...) u Republici Hrvatskoj uređen je sustav državne uprave te opća pravila o ovlaštenjima za donošenje podzakonskih propisa za provedbu zakona. Valja napomenuti kako je svrha sustava državne uprave zakonito, svrhovito, djelotvorno i učinkovito obavljanje poslova državne uprave, čiji rad usmjerava i nadzire Vlada Republike Hrvatske.

U promatranom razdoblju, upravne i druge stručne poslove koji se odnose na rad, zapošljavanje i zaštitu na radu, obavljala su resorna ministarstva „različitog nazivlja“ (Ministarstvo za rad i zapošljavanje / Ministarstvo rada i socijalne skrbi / Ministarstvo rada, socijalne skrbi i obitelji / Ministarstvo rada i socijalne skrbi/ Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva/ Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike) čiji je unutarnji ustroj uredila Vlada Republike Hrvatske brojnim i različitim Uredbama o unutarnjem ustrojstvu (Tablica 1).

Tablica 1. Ustrojstvo i djelokrug ministarstava, središnjih državnih ureda i upravnih organizacija

Table 1. Organization and scope of ministries, central state offices and administrative organizations

Godina	Zakon, uredba	Ministarstvo	Djelokrug rada, ustrojstvena jedinica	Službeno glasilo
1990.	Zakon o ustrojstvu republičke uprave ¹⁰	Ministarstvo rada i socijalne skrbi	Obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 41/90.
1991.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu republičke uprave ¹¹	Ministarstvo rada, socijalne skrbi i obitelji	Obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 53/A/91.
1992.	Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih organa državne uprave ¹²	Ministarstvo rada i socijalne skrbi	Obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 55/92.
1993.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih organa državne uprave ¹³	Ministarstvo rada i socijalne skrbi	Obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 94/93.
1994.	Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ¹⁴	Ministarstvo rada i socijalne skrbi	Obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 72/94.
1996.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ¹⁵	Ministarstvo rada i socijalne skrbi	Obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 92/96.

¹⁰Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1990_10_41_789.html, pristupljeno: 21.11.2023.

¹¹Dostupno na: <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/360934.htm>, pristupljeno: 21.11.2023.

¹²Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_09_55_1451.html, pristupljeno: 21.11.2023.

¹³Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1993_05_44_785.html, pristupljeno: 21.11.2023.

¹⁴Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1994_10_72_1248.html, pristupljeno: 21.11.2023.

¹⁵Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1996_10_92_1601.html, pristupljeno: 21.11.2023.

1997.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ¹⁶	Ministarstvo rada i socijalne skrbi	Obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 131/97.
1999.	Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ¹⁷	Ministarstvo rada i socijalne skrbi	Obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 48/99.
1999.	Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada i socijalne skrbi ¹⁸	Ministarstvo rada i socijalne skrbi; Zavod za zaštitu na radu	Među ustrojstvene jedinice i upravne organizacije ubraja se i Zavod za zaštitu na radu ¹⁹ .	N.N., br. 77/99.
2000.	Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada i socijalne politike ²⁰	Ministarstvo rada i socijalne skrbi; Zavod za zaštitu na radu	Među ustrojstvene jedinice i upravne organizacije ubraja se i Zavod za zaštitu na radu.	N.N., br. 31/00.
2000.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ²¹	Ministarstvo rada i socijalne skrbi	Obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 15/00.
2003.	Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ²²	22. prosinca 2003. godine Ministarstvo rada i socijalne skrbi, prestaje s radom kao posebno ministarstvo.		N.N., br. 199/03.
2003.	Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ²³	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	Obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 199/03.
2004.	Uredba o unutarnjem ustroju Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva ²⁴	Ustrojstvena jedinica: Uprava za rad i tržište rada, Odjel zaštite na radu	Među ustrojstvene jedinice i upravne organizacije ubraja se i Odjel zaštite na radu ²⁵	N.N., br. 24/04.
2011.	Zakon o ustrojstvu i djelokrugu rada ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave ²⁶	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	Obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na: radne odnose i zapošljavanje; zaštitu na radu;...	N.N., br. 150/11.

¹⁶Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_12_131_1890.html, pristupljeno: 21.11.2023.

¹⁷Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_05_48_925.html, pristupljeno: 21.11.2023.

¹⁸Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_07_77_1369.html, pristupljeno: 21.11.2023.

¹⁹U Zavodu za zaštitu na radu obavljaju se stručni poslovi glede praćenja stanja i unapređenja zaštite na radu, i to: stvaranje sustava za praćenje broja i vrsta ozljeda na radu i profesionalnih bolesti; istraživanje rizika glede ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, utvrđivanje kriterija i postupaka u vezi s organizacijom rada prilagođenom zaposlenicima; davanje prijedloga Nacionalnom vijeću za zaštitu na radu glede unapređenja zaštite na radu; izrada stručnih mišljenja i podloga s područja zaštite na radu; suradnja pri izradi hrvatskih normi iz zaštite na radu; izrada metoda ispitivanja te modela za rješavanje problema u svezi sa zaštitom na radu na temelju podataka dobivenih istraživanjima; izrada programa namijenjenih stručnjacima zaštite na radu, poslodavcima i njihovim ovlaštenicima te sudjelovanje u provjeri njihovog znanja; izrada stručnih podloga glede zaštite na radu za izradu nastavnih programa i planova za osposobljavanje, usavršavanje i školovanje te stalno osposobljavanje; pružanje stručne pomoći udrugama, ustanovama, trgovačkim društvima, tijelima državne uprave i dr. iz svojeg djelokruga; te promicanje zaštite na radu.

²⁰Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_03_31_653.html, pristupljeno: 21.11.2023.

²¹Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_02_15_228.html, pristupljeno: 21.11.2023.

²²Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_12_199_3190.html, pristupljeno: 21.11.2023.

²³Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_12_199_3190.html, pristupljeno: 21.11.2023.

²⁴Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_02_24_701.html, pristupljeno: 21.11.2023.

²⁵U Odjelu zaštite na radu obavljaju se upravni i stručni poslovi u vezi s aktivnom politikom zaštite na radu, i to: stvaranje sustava za praćenje broja i vrsta ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, istraživanje rizika glede ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, utvrđivanje kriterija i postupaka u vezi s organizacijom rada prilagođenom radnicima, davanje prijedloga glede unapređenja zaštite na radu, izrada analiza i stručnih mišljenja na području zaštite na radu, sudjelovanje i predlaganje propisa na području zaštite na radu, organizacija i provođenje stručnih ispita, u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu te druge poslove koje odredi ministar.

²⁶Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_12_150_3085.html, pristupljeno: 21.11.2023.

2012.	Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada i mirovinskog sustava ²⁷	Uprava za rad i tržište rada; Služba radnog prava; Odjel zaštite na radu	Uprava za rad i tržište rada na području rada i radnog prava obavlja analitičke, upravne i druge stručne poslove koji se odnose na radne odnose, kolektivne ugovore, zaštitu na radu,...	N.N., br. 21/12.
2014.	Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada i mirovinskog sustava ²⁸	Uprava za rad i zaštitu na radu ²⁹ ; Sektor za zaštitu na radu i upravne poslove		N.N., br. 25/14.
2016.	Zakon o ustrojstvu i djelokrugu rada ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave ³⁰	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: unapređenje sustava zaštite na radu;...	N.N., br. 93/16.
2017.	Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada i mirovinskog sustava ³¹	Uprava za rad ³² ; Sektor za rad i zaštitu na radu, Služba za rad, Služba za zaštitu na radu		N.N., br. 21/17.
2018.	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada i mirovinskoga sustava ³³	Uprava za rad; Sektor za rad i zaštitu na radu		N.N., br. 80/18.
2018.	Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada i mirovinskoga sustava ³⁴	Uprava a rad i zaštitu na radu; Sektor zaštite na radu, Služba za zaštitu na radu, Služba za unaprjeđivanje sigurnosti na radu i ovlaštenja.		N.N., br. 116/18.
2019.	Zakon o izmjenama zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave ³⁵	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: unapređenje sustava zaštite na radu;...	N.N., br. 127/19.
2020.	Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave ³⁶	Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: unapređenje sustava zaštite na radu;...	N.N., br. 85/20.
2020.	Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike ³⁷	Uprava za rad i zaštitu na radu; Sektor za zaštitu na radu; Služba a zaštitu na radu Služba za unaprjeđivanje sigurnosti na radu i ovlaštenja.		N.N., br. 97/20.

²⁷Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_02_21_556.html, pristupljeno: 21.11.2023.

²⁸Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_02_25_448.html, pristupljeno: 21.11.2023.

²⁹Uprava za rad i zaštitu na radu obavlja analitičke, upravne i druge stručne poslove koji se odnose na individualne i kolektivne radne odnose, kolektivne ugovore, zaštitu na radu i tripartitnu suradnju, izrađuje prijedloge zakona i drugih propisa iz područja radnih odnosa i zaštite na radu, izrađuje stručna mišljenja o propisima iz područja rada i zaštite na radu, pruža stručnu pomoć tijelima, poslodavcima, udrugama poslodavaca, sindikatima i radnicima, obavlja registraciju udruga definiranih Zakonom o radu, vodi evidencije, prati i analizira kolektivne ugovore, prati i analizira podatke o privremenom zapošljavanju, vodi evidenciju o utemeljenim radničkim vijećima i europskim radničkim vijećima, provodi međunarodne ugovore iz područja rada i zaštite na radu, sudjeluje u postupku sklapanja bilateralnih i multilateralnih međunarodnih ugovora iz područja rada, obavlja poslove koji se odnose na praćenje usklađenosti hrvatskoga radnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije na području rada i zaštite na radu, radi na izradi i davanju pravnih mišljenja u vezi primjene propisa iz područja rada i zaštite na radu, upravno postupanje i upravni nadzor u vezi s primjenom propisa o radu i zaštiti na radu, prati provedbu međunarodnih ugovora i propisa iz područja rada i zaštite na radu te obavlja i druge poslove u sklopu svojeg djelokruga.

³⁰Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_10_93_1969.html, pristupljeno: 21.11.2023.

³¹Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_03_21_491.html, pristupljeno: 21.11.2023.

³²Uprava za rad obavlja analitičke, upravne i druge stručne poslove koji se odnose na individualne i kolektivne radne odnose, kolektivne ugovore, zaštitu na radu i tripartitnu suradnju, priprema nacрте prijedloga zakona i prijedloge drugih propisa iz područja rada i zaštite na radu, pruža stručnu pomoć tijelima, poslodavcima, udrugama poslodavaca, sindikatima i radnicima.

³³Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_09_80_1609.html, pristupljeno: 21.11.2023

³⁴Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_12_116_2305.html, pristupljeno: 21.11.2023.

³⁵Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_12_127_2561.html, pristupljeno: 21.11.2023

³⁶Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_07_85_1593.html, pristupljeno: 21.11.2023

³⁷Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_08_97_1822.html, pristupljeno: 21.11.2023.

Zavod za unapređivanje zaštite na radu

Zakonom o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14.), člancima 83. do 88., uređeno je osnivanje i nadležnost Zavoda za unapređivanje zaštite na radu kao središnje javne ustanove u vlasništvu Republike Hrvatske nadležne za područje zaštite na radu.

Temeljna zadaća Zavoda bila je sustavno praćenje stanja zaštite na radu i njezino unapređivanje kroz stručnu podršku, analitički, istraživački, informativni, edukativni, savjetodavni i preventivni rad te davanje ovlaštenja osobama za zaštitu na radu i nadzor čime se utječe na stvaranje sigurne, zdrave i stimulativne radne okoline.

Budući da je za početak rada Zavoda bilo potrebno pripremiti niz organizacijskih, tehničkih, kadrovskih, financijskih i programskih pretpostavki, isto je učinjeno u razdoblju od travnja zaključno s kolovozom 2015., a s početkom rujna 2015. započele su intenzivne i sveobuhvatne aktivnosti na realizaciji pojedinih zadaća.

Na osnovi Statuta Zavoda i Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta

Zavoda, rad je organiziran kroz tri organizacijske cjeline: Ravnateljstvo, Službu za zaštitu na

radu, nadzor, ovlaštenja i analize te Službu za edukaciju, informiranje i međunarodnu suradnju. Takva organizacijska struktura omogućila je ostvarenje temeljnih ciljeva i etičkih načela Zavoda kao javne ustanove u vlasništvu Republike Hrvatske (Begović, 2015.).

Djelokrug rada Zavoda obuhvaćao je praćenje stanja zaštite na radu, izrađivanje programa, vodiča, metoda i modela za zaštitu na radu, utvrđivanje kriterija i postupaka u vezi s organizacijom rada prilagođenom radnicima, provođenje statističkih istraživanja iz područja zaštite na radu. Zavod je surađivao s međunarodnim i nacionalnim organizacijama te stručnim i znanstvenim ustanovama, izrađivao stručna mišljenja iz zaštite na radu za različite subjekte, pružao stručnu pomoć udruženjima poslodavaca, sindikatima, osobama ovlaštenima za poslove zaštite na radu te tijelima uprave, provodio akcije i kampanje s ciljem razvoja kulture zaštite pri radu, edukacije i osvješćivanja, pripremao promidžbene materijale, po-

stupao i rješavao u upravnim stvarima u prvostupanjskom postupku u vezi s davanjem ovlaštenja osobama za zaštitu na radu i davanjem odobrenja stručnjacima za zaštitu na radu te obavlja stručni nadzor i reviziju poslovanja ovlaštenih osoba.

Zavod za unapređivanje zaštite na radu, u svojstvu središnje javne ustanove u vlasništvu Republike Hrvatske nadležne za područje zaštite na radu, prestao je djelovati krajem 2018. godine kada su na temelju Akcijskog plana za administrativno rasterećenje gospodarstva (siječanj 2017. godine) donesene i objavljene izmjene Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 94/18.).

Dana 1. siječnja 2019. Zavod za unapređivanje zaštite na radu prestao je s radom, dok je Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava preuzelo sve poslove, imovinu, opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju, sredstva za rad, financijska sredstva te prava i obveze Zavoda za unapređivanje zaštite na radu.

Valja napomenuti kako je Zavod svojim poudzetnim, inovativnim i kreativnim rješenjima u kratkom razdoblju pridonosio vrijednom sadržaju i praktičnom djelovanju na promicanju vrijednosti sigurnog i zdravog radnog mjesta, kao temelja očuvanja radne sposobnosti, gospodarskog, socijalnog i društvenog razvoja (Begović, 2015.).

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu

Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu osnovan je 1996. godine kao Hrvatski zavod za medicinu rada (Uredba o osnivanju Hrvatskog zavoda za medicinu rada, N.N., br. 10/96.), koji je u sklopu pristupnih pregovora Republike Hrvatske i Europske unije 2009. godine izrastao u multidisciplinarnu ustanovu na nacionalnoj razini.

„U sklopu jačanja administrativnih kapaciteta tijela državne uprave i javnih ustanova u Republici Hrvatskoj u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu te uvažavajući mjerila Europske unije za poglavlje 19. (Socijalna politika i zapošljavanje), Vlada Republike Hrvatske odlučila je osnovati državnu instituciju koja će multidisciplinarnim pristupom objedinjavati ova područja djelatnosti. Najboljim rješenjem pokazalo se objediniti

djelatnosti Hrvatskog zavoda za medicinu rada i Zavoda za zaštitu na radu. Na taj način osigurala se sustavna suradnja svih stručnjaka s područja zaštite zdravlja i sigurnosti, kako na državnoj razini tako i u tvrtkama. Do kraja 2008. godine, bez obzira na napore koje su ulagali stručnjaci iz oba područja, i sigurnosti i zdravlja na radu, nedostajala je poveznica između zaštite zdravlja i sigurnosti, što se bitno odražavalo na učinkovitost rada na ovom području.

Početak 2009. godine osnovan je Zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu koji na državnoj razini objedinjuje navedene sadržaje i koji će bitno pridonositi poboljšanju kvalitete zaštite zdravlja i sigurnosti na radu. Time je prevencija profesionalnih bolesti, bolesti povezanih s radom i ozljeda na radu dobila važno mjesto kako i dolikuje potrebama i zahtjevima koji su pred nama u vrijeme globalizacije

Zavod objedinjuje i unapređuje stručne aktivnosti u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu u cilju poboljšanja radnih uvjeta, sprječavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, očuvanje zdravlja radnika i povećanja učinkovi-

nosti gospodarstva Republike Hrvatske“ (*Zavalić, 2009.*).

Odlukom Vlade RH i stupanjem na snagu Zakona o zdravstvenoj zaštiti (N.N., br. 100/18.) od 14.11.2018., prema članku 273., Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) preuzima sve poslove i radnike HZZZSR-a te u skladu s time, počevši od 1. siječnja 2019. godine, Zavod (HZZZSR) nastavlja sa radom kao Služba za medicinu rada HZJZ-a.

KRONOLOŠKI PRIKAZ DONOŠENJA ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU U RH

U skladu s kronologijom državnog ustroja, od 1990. godine do danas, uslijedio je čitav niz zakonodavnih aktivnosti u području zaštite na radu u Republici Hrvatskoj³⁸.

U želji prikaza kontinuiteta donošenja i usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a, u nastavku se donosi kronološki prikaz donošenja Zakona o zaštiti na radu u Republici Hrvatskoj od 1992. do danas (Tablica 2).

Tablica 2. Kronološki prikaz donošenja Zakona o zaštiti na radu u Republici Hrvatskoj od 1992. do danas

Table 2. Chronological overview of the adoption of the Law on Occupational Safety in the Republic of Croatia from 1992 to the present day

Godina	Naziv propisa	Narodne novine/ broj	Datum objave
1992.	Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu ³⁹	N.N., br. 46/92.	24.7.1992.
1996.	Zakon o zaštiti na radu ⁴⁰	N.N., br. 59/96.	17.7.1996.
1996.	Ispravak Zakona o zaštiti na radu ⁴¹	N.N., br. 94/96.	8.11.1996.
2003.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu ⁴²	N.N., br. 114/03.	19.7.2003.
2008.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu ⁴³	N.N., br. 86/08.	23.7.2008.
2009.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu ⁴⁴	N.N., br. 75/09.	30.6.2009.
2012.	Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti na radu ⁴⁵	N.N., br. 143/12.	20.12.2012.

³⁸Od 1971. godine započinje zakonsko uređivanje zaštite na radu po republikama, pa SR Hrvatska 1974. godine donosi svoj "Zakon o zaštiti na radu". Novi "Zakon o zaštiti na radu" u SR Hrvatskoj donesen je 1983. godine (N.N., br. 19/83.), a njegove izmjene i dopune objavljene su u N.N., br. 17/86. te N.N., br. 46/92., 26/93. i 29/94. Zakon iz vremena SR Hrvatske, odnosno SFRJ, ostaje na snazi sve do 1996. godine kada je u „Narodnim novinama, br. 59/96.“ objavljen prvi "Zakon o zaštiti na radu" u Republici Hrvatskoj.

⁴⁰Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1996_07_59_1183.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁴¹Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1996_11_94_1877.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁴²Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_07_114_1575.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁴³Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_07_86_2754.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁴⁴Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_06_75_1789.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁴⁵Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su usklađene s aktima Europske unije, odnosno Direktivom Vijeća 92/85/EEZ, od 19. listopada 1992., o provođenju mjera za poboljšanje sigurnosti i zdravlja trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje na radnom mjestu (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ – SL. L. 348 od 28. 11. 1992.)

2014.	Zakon o zaštiti na radu ⁴⁶	N.N., br. 71/14.	11.6.2014.
2014.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu ⁴⁷	N.N., br. 94/18.	24.10.2018.
2014.	Ispravak Zakona o zaštiti na radu ⁴⁸	N.N., br. 118/14.	3.10.2014.
2014.	Uredba o izmjeni Zakona o zaštiti na radu ⁴⁹	N.N., br 154/14.	24.12.2014.
2018.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu ⁵⁰	N.N., br 94/18.	24.10.2018.
2018.	Ispravak Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu ⁵¹	N.N., br. 96/18.	31.10.2018.

ZAKLJUČAK

Upravni nadzor obuhvaća nadzorne postupke, mjere i radnje kojima se osigurava zakonitost i pravilnost u obavljanju poslova državne uprave. Provedbom upravnog nadzora osobito se nadzire zakonitost općih akata, zakonitost i pravilnost rada te postupanja prema građanima i drugim strankama, osposobljenost službenih osoba za neposredno obavljanje poslova državne uprave. Upravni nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti na radu, podzakonskih propisa donesenih na temelju spomenutog Zakona i drugih propisa zaštite na radu obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove rada (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike), osim odredaba o zdravstvenoj zaštiti i medicini rada, nad čijom primjenom upravni nadzor obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove zdravlja (Ministarstvo zdravstva), ako drugim zakonom ili propisom nije drukčije propisano.

Inspeksijski nadzor, kao posao državne uprave, obuhvaća nadzorne postupke kojima se provodi izravan uvid u opće i pojedinačne akte, uvjete i način rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba zbog utvrđivanja činjenica te poduzima-

nja propisanih mjera i radnji kako bi se utvrđeno stanje i poslovanje uskladilo sa zakonom i drugim propisima.

Inspeksijski nadzor nad provedbom odredaba Zakon o zaštiti na radu i na temelju njega donesenih propisa obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove inspekcije rada (Državni inspektorat), osim odredaba koje se odnose na rad zdravstvenih ustanova.

Inspeksijski nadzor je dio sustava poslova državne uprave. Mora biti reguliran heterogenim zakonskim normama. To se odnosi i na inspeksijske nadzore u području zaštite na radu.

Zaštita na radu uređena je propisima iz djelokruga rada Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, a inspekcija u zaštiti na radu i propisima o Državnom inspektoratu. Svi ti propisi imaju za cilj unaprjeđenje sustava za zaštitu na radu.

Nije nedostatak pravnih normi o organiziranju i nadležnosti tijela državne uprave (Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike) i državne upravne organizacije (Državni inspektorat). Nedostatak je u realizaciji (ostvarivanju) propisanog.

⁴⁶Ovim Zakonom se u pravni poredak Republike Hrvatske prenose sljedeće direktive Europske unije:

1) Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu (SL L 183, od 29. 6. 1989.); 2) Direktiva 2007/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. kojom se mijenja Direktiva Vijeća 89/391/EEZ, njezine pojedinačne direktive i direktive Vijeća 83/477/EEZ, 91/383/EEZ, 92/29/EEZ i 94/33/EEZ u odnosu na pojednostavljenje i racionalizaciju izvješća o praktičnoj provedbi (SL L 165, od 27. 6. 2007.); 3) Direktiva Vijeća 91/383/EEZ od 25. lipnja 1991. o dopunama mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu radnika u radnom odnosu na određeno vrijeme i privremenom radnom odnosu (SL L 206, od 29. 7. 1991.); 4) Direktiva Vijeća 92/85/EEZ od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 348, od 28. 11. 1992.); 5) Direktiva Vijeća 94/33/EEZ od 29. lipnja 1994. o zaštiti mladih ljudi na radu (SL L 216, od 20. 8. 1994.).

⁴⁷U članku 2. stavku 1. iza točke 2. dodaje se nova točka 3. koja glasi:

»3) Direktiva Vijeća 92/57/EEZ od 24. lipnja 1992. o primjeni minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih zahtjeva na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 245, 26. 8. 1992.)«.

⁴⁸Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_118_2233.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁴⁹Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_12_154_2906.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁵⁰Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_10_94_1819.html, pristupljeno: 21.11.2023.

⁵¹Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_10_96_1869.html, pristupljeno: 21.11.2023.

LITERATURA

Begović, V.: Zavod za unapređivanje zaštite na radu vaš siguran i dobar partner – zajedno za zaštitu na radu, zdravlje i produktivnost, *Sigurnost*, 57, 2015., 4, 385-386.

Hedžbeli, Ž.: *Institucije državne uprave Republike Hrvatske od osamostaljenja do članstva u Europskoj uniji I. dio 1990.-2004.* (monografija),

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, 2011., Zagreb.

Hedžbeli, Ž.: *Institucije državne uprave Republike Hrvatske od osamostaljenja do članstva u Europskoj uniji II. dio 2004.-2013.* (monografija), Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, 2013., Zagreb.

Zavalić, M.: Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, *Sigurnost*, 51, 2009., 3, 229-236.

PARTIAL OVERVIEW OF THE STATE ADMINISTRATION BODIES IN CROATIA RESPONSIBLE FOR OCCUPATIONAL SAFETY, 1990 TO 2023

SUMMARY: The point and scope of this paper is to determine the common goal of the state administration, local and regional administrations and public services that work to 'meet public interest and needs', including occupational safety. Described in the paper are the state administration jobs, its organization (including in 2023), focusing in particular on the Ministry of Labour, Pension System, Family and Social Policy (Directorate for Labour and Safety at Work), and State Inspectorate, with special focus on the Labour Inspectorate, including the internal organization of the state administration bodies. A separate section addresses the chronology and development of the state administration bodies (their organization and scope through the ministries, central state offices and state administration organizations related to occupational safety from 1990 to 2023. The Constitution of the Republic of Croatia and the acts in force (as well as those valid from 1990 state the competencies of the state administration including the implementation of state policies, implementation of the law and other regulations and the directly implementable EU regulations, inspection, administrative supervision, and other administrative tasks of the state administration. If the system is to function successfully, the organization of the state administration, among other factors, is essential. The paper focuses on the organization of occupational safety under the authority of the various state administration bodies of the Republic of Croatia.

Key words: state administration, inspection, occupational safety, State Inspectorate

*Professional paper
Received: 2023-04-14
Accepted: 2023-11-22*